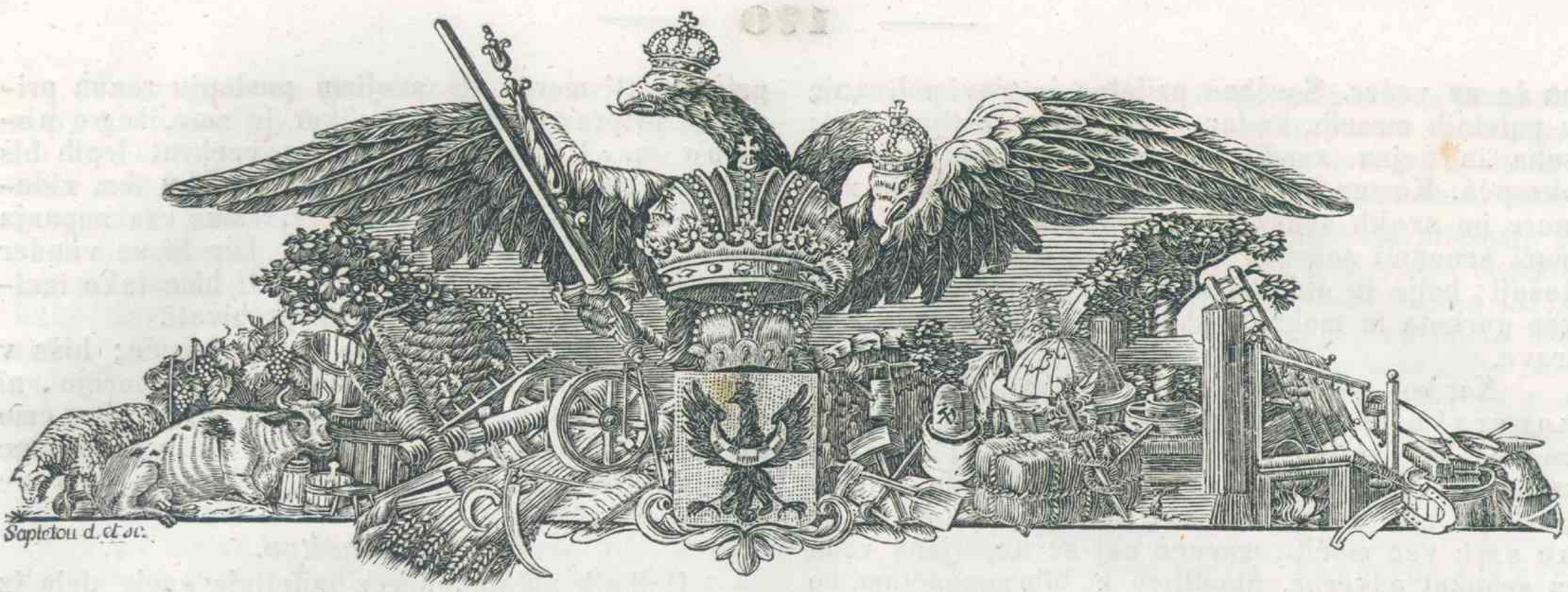

Kmetijske in rokodélske novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj IV. *V srédo 28. Kozoperska 1846.* List 43.

Nemilost ptičjiga lova.

Ptica mlada je živéla
V klétici vsa žalostnà,
Britkoglasne pésmi péla,
Kér svobodna ni bilà.

Prileti k nji druga ptica
In popraša jo takó:
»Kako poješ ti sestríca,
De razumim te teškó?«

»Moje petje je drugače,
Bolj prijétno se glasi;
Moje pétje je domače,
Tvoje pétje tako ni!« —

»»Tud' sim tako prepevála, —
Vjéta zdihne — nekadaj,
Ko vesela sim letála,
Po svobôde zlatim raj'.««

»»Pa sim mogla zatajíti
Pésmi svoje materè,
Drugih mnogo se učiti,
Ktere pét' me grôza jè.««

»»Nóč in dan m' v ušésa cvili
Nekaj, k' človek sam ne zná,
Ki takó me péti sili,
K' mi tó tesno jéčo dá.««

»»De b' iz jéče ne zletéla,
Mislim, človek se bojí;
Kratke mi peróte déla —
Ali to nemílo ní?««

»»Rés sladkósti préd me tlači,
Človek bédast, ki ne vé,
De v svobôdi moj' domáči
Te sladkósti so grenjké!««

Malavašič.

Kratek poduk, kako senožeti ali travnike močiti ali polivati.

Voda je travnikam to, kar je starimu človeku kozarček dobriga vina.

Ne hitro ne živo ne raste trava brez gnojníne. Gnojnína pa le takrat senožetam tekne, kadar jo zamorejo travne koreninice na vodi povžiti. Po vodi pride redivna moč do korenín, ktera jim rast požêne in pomnoží. Voda zaduší tudi mahovje in druge slabe zeliša; prežêne kerta, červa in miši. Voda tedaj zboljša senožeti.

Kako pa to voda stori?

Kér voda gnojníno razmoči in jo na tanjko razpustí, gnojí koreninice, ktere od razpušene gnojníne živijo in se po nji redijo; tako poganja voda rast trave in jo povišuje. Voda razmoči mnoge živinske, rastljinske in podzemljiske gnojníne; namočene se na tanjko razpusté in se med seboj pomešajo. Take razpušene in pomešane gnojníne vidimo na môtnih vodah; če voda počasi teče, se gnojna goša vléže v tla okoli travnih korenin, in jih redí.

Kadaj pa je prav, senožeti močiti?

Sosébno spomladi in jeseni je koristno na senožeti môtne vode napeljevati in spušati; te koristi se lahko sleherni očitno prepríca: naj le pogleda travo na senožeti, ki ni bila močena, nasproti pa travo na polivani senožeti; vidil bo velik razloček! De bo pa polivanje ali močenje senožet in travnikov kmetovavcu dobiček prineslo, si mora on tudi nekaj prizadevati, nekoliko dela in pripravljanja se ne bati.

Vsaka senožet ali travnik, kteriga hočeš polivati, mora biti na ravnost poravnán, de voda ne zastaja, ampak toliko se odcéja in po celi senožeti se izliva, de gnojno gošo po travi popúšati zamore. Če je lega senožet toliko nagnjena, de po njih napeljana voda se enakšino razliva, je pa še boljši.

Če ima vlastnik kaki potok zraven svojih senožet, je lahko delo, vodo na nje napeljevati. Kjer pa tekoče vode ni, se da včasi na spomlad ali na jesen deževnica iz višjiga polja, ali spod hribov v jame loviti in po nižjih senožetih spušati; včasih se tudi dajo kaki solzaji iz zemlje skup vloviti in po storjenih majhnih vodotokih po senožetih razpeljavati. Dobro tudi gnojí potočnica, ki skozi velike vasí ali od vdelaniga polja pertêče.

Pozimi, pa tudi o veliki vročini rast oterpne, zavoljo tega se mora zastran polivanja na vreme gledati. Polivati se mora zgodaj spomladi, ko je še malo toplote, v zemlji pa še nekoliko zmerzljine; voda potegne zmerzljino iz zemlje, in jo oživí za rast; zató se pa tudi močene senožeti 3 — 4 tedne poprej kosijo, kot nemočene. Če je mesca Sušca in Maliga travna vreme suhotno, namakvaj nekterokrat ponoči; ob ojstri burji in severji močiti ni pridno. Dobro služi senožeti močiti v začetku Maliga travna in proti koncu Velkiga travna. Če o Malim- in Velkim travni še slana pada, spusti vodo na senožet za jutra pred sončnim izhodam ali

pa še na večer. Sosébno prijetno je travi polivanje v poletnih mescih, kadar velika suša rastljine tare; suha in žejna zemlja se mokrote napije in se okrepčá. Komur tekoče vode ne manjka, in jo zamore po svojih senožetih spušati, naj to storí, naj moči senožeti sosébno v toplih mescih koj po pervi košnji; bolje in obilniši mu bo druga košnja vergla, kér gorkota in mokrota skupej zlo povzdignete rast trave.

Nar bolj gnojí jesensko polivanje mesca Kozoperska pričeto; tega mesca so vode nar bolj môtne, kér veliko raznih gnojnín seboj sperajo; tačas jih je treba na senožeti vabiti, de gnojno gošo po njih pušajo. Kadar začne zmerzovati, se ne sme več močiti, marveč naj se napeljana voda iz senožet odverne. Škodljivo bi bilo senožetam, ko bi bile v mrazu vodéne. Na spomlad mesca Sušca se mora vodenje zopet pričeti. Spomladanjsko vodenje je silno koristno; to zopet omečí in razpustí vso od jesenskiga polivanja po senožetih zastano gošo, po kteri se rast kmalo oživí. Ob času poletniga deževanja senožet ni treba močiti, to vsakdo vé. Štirnajst dni pred košnjo oberni vodo raz travo, de ne boš po mokrim kosil; štirnajst dni po košnji zopet spusti vodo na senožet.

Po tukaj danim vodili naj se ravná sploh vsak senožetnik, naj opravlja močenje po svoji moči, in svojih okolišinah, in prepričal se bo, koliko obilniši bo košnja. Po Krajnskim je koristna navada, senožeti močiti, zlo opušena, akoravno imajo nekteri kmetovavci prav lepo priložnost, svoje travnike vodeniti. Na Štajarskim se pa po več krajih kolesa vidijo, ki iz bližnih potokov vodo zajemajo ter jo po napeljanih žlebih po senožetih razlivajo

Oj, de bi pač vsi kmetovavci spoznali, koliko dobička jim močenje senožet prinese! Bolj poceni ga ni za senožeti gnojá, kakor je voda nanje napeljana. Skorej vsak travnik, ki je poleg kakiga potoka, studenca ali vodniga grabna, bi se dal prav lahko močiti, če le nekoliko navzdol leží in če kaki mlinar nima pravice do vode. Cestni grabni bi se dali brez vsih potroškov dostikrat na travnike napeljati, ko bi vsi kmetovavci veliko korist močenja travnikov poznali! Poprimite se tedej, ljubi prijatli, kolikor vam je moč, tega koristniga obdelovanja travnikov — in veselili se boste obilnišiga in lepšiga pridelka! L—c.

Misli v krasnih ali lepih umetnostih.

(Nadalje.)

Tacih umetnih dél kakor so pri starih Gerkih in Rimljanih viditi bile, je malokje pri nas. Celo na Dunaji se človek do sitiga naléta, de kaj taciga izverstniga vidi, in ne vém, če bi se razun cesarskiga polétniga staniša v Šönbrunu, razun poslopja Njih visokosti nadvojvoda Dragotina pri Toplicah (Baden), ki se Weilburg imenuje; razun cerkve svetiga Karola, tempeljna Tezejeviga v ljudskim vertu, notrajne naprave s korinškimi stebri olepšaniga viteziša (Rittersaal) v cesarskim poslopji, na Dunaji še kaj taciga posebniga najti môglo; zakaj od veliko imenitniših poslopij se mi zdi, de so kakor v najem zidane, ali pa so nasproti tako preolepotičene, de od samih stebrov skorej zidovja viditi ni.

Pri našim narodu so vse umetnosti še v plenicih, pa tudi ljudjé niso premožni; zató se še clo od naših grajšakov terjati ne more, de bi nam zidali poslopja posebne zidarske lepôte. To pa se vunder od človeka kolikaj omikaniga in premožniga pričakovati more, de svojimu poslopju razun primerne pripravnosti, tudi kolikor je moč, lepo podobo da. Vidimo tudi pri nas večkrat lepih hiš zidati, tode v žalost se mora rêči, de v tem zidanji ni samo malo prave razmére, temuč vsa zunanja podoba skoraj povsod okó žali, kér bi se vunder dale skorej z ravno tistimi potroški hiše tako izzidati, de bi veselje bilo v njih prebivati.

Že na legi pohištva je veliko ležeče; hiša v ktero sončni žarki nikdar poljukati ne morejo, ni samo ne prijetna, ampak tudi nezdrava. Kaj pa čmo od tacih hiš rêči, ki imajo namesto okin le majhne luknje, ktere še zunajniga zraka v hišo ne pusté? *)

2. *Dolbništvo.*

Dolbnik ali podoborez izdeljuje svoje dela iz kamna ali iz druge priprave. Umetniška namera v ti umetnosti je, de se podoba naredí, ktera z vunajno lepoto okó gledavca razveselí, zató kér v njem, kakoršno koli si bodi, misel zbudí, ktera človeka za kaj dobriga ali lepiga vname, in njegov duh povzdigne. Nar boljši in nar popolniši izdelki te umetnosti so podobe celiga človeškiga telesa v pokojnim ali delavnim stanu, iz beliga marmorja po umetni razmeri izdelane, kakor postavim Tezejev boj z Minotavram, **) nadgrobje nadvojvodnje Kristine, izdelano od slavniga laškiga mojstra Kanova, na Dunaji. Stan, v kterim so take podobe izdelane, dajo vso vrednost takimu delu. Tezej je v svojim tempeljnu v ljudskim vertu na Dunaji ravno v tisti dôbi izpodobljen, ko je z levo roko svojiga zopernika za vrat zgrabil, mu z levo nogo na persi pokleknil, in ga z desno z bitam mahnil, ter mu glavo razklal. Če bi Tezej v svojim opravilu le kolikaj poprej ali poznej izpodobljen bil, bi se delo že ne moglo več umetniško imenovati, kér poprej bi neznan boj ali samo pripravljanje, poznej pa samo prosto mesarjenje bilo. V tem pravim času pa se kaže junaška serčnost v svojim ponosnim delu, moč in jakost in premožnost junaška v vsakim udu, brez de bi se očesu ogledovavca neprijetni pogled poznejši dôbe ostudil.

Niso tedej umetne dela, ako vidiš, de so samo zvéri ali kake malo važne osebe v kamnu izrezane, v kterih se samo vidi, de imajo nos, dve roki in nogi, komej de spoznamo, de je človeška podoba ***)

---

*) Za naše kmete je zares potrebno, de imajo veči del svojih opravil na polji, sicer bi mogli v svojih hišah poginiti. Majhne koče so napoljene z veliko družino; okna so le majhne luknje, skozi ktere zrak v hišo ne more; kér dimnika večidel pri hišah ni, gré polovica dima iz ognjiša v hišo; pozimi in poleti kurijo v peči, ki majhno izbico tako razgreje, de človeku, ki ni tega navajen, ni moč dihati v nji; okna se le malokdaj odprejo, kér bi škoda bilo, kaj taciga sopuha pogubiti!!! Še enkrat jo rečemo: de je velika sreča, de imajo kmetje veči del svojih opravil pod prostim nebam na polji, sicer bi mogli silno bolehati, kér njih staniša so večidel grozno nezdrave. Hvala Bogu, de so v poslednjih časih postave dane, po kterih se morajo pri kmetiških hišah saj okna veči narejati.

**) Po gerški pravlici je bil Tezej eden izmed nar imenitniših gerških junakov, ki je bil silno močán. On je premagal neko pošast, Minotavra po imeni, ki je bila na pol človek, na pol pa bik. Ta pošast je živela le od človeškiga mesa in je bila v nekim berlogu zaperta, kamur so ji po potrebi gerške mladenče in deklice za jed metáli, ktere je moglo poglavitno gerško mesto za davek odrajtovati. Eniga dne se pridruži slavni junak Tezej tem nesrečnim mladenčam, zagrabi pošast, jo ubije in tako Atence te nadloge reši. Odsihmal je Tezej Gerkam eden nar večih dobrotnikov postal. Vredništvo.

***) Človeško podobo iz kamna ali lesa izdolbiti, ni kaka kar bodi reč. Le tisti podóbar, ki se je učil, kako so človeške

Tako so stare ljudstva bogove svojiga basnoslovja (mitologije), imenitne čase iz svoje zgodovine ali vredne rojake v večnim spomini ohraniti navado iméli, de se tudi njih mlajši v te spomine, kakor v ogledala junaške, krepóstne, bogoljubne nekdajnosti in umnosti svojih očakov ogledávajo, in de jim pri tem ogledu samo od sebe v misel pride, kako slavne in krepostne sprednike so imeli in de rekó: „Glejte, de bomo tudi mi našim sprednikam enaki!“ *)

Vém, de si vsakdo izdelkov imenitnih umétnikov napraviti ne zamore; pa saj svoje stanice si zamore olepšati z nekterimi podobami iz gipsa, kakoršne večkrat Lahi po naših krajih prodajajo, ktere pa malokdo kupuje, akoravno jih je včasi dosti lepih viditi. Tudi take majhne reči dober slaj po malim obuditi znajo. Ali bi se ne dalo po zgledu Karlovčanov za izučenje umnih mladenčev v ti umetnosti kaj storiti?

(Konec sledí.)

Popis perve sadne razstave v Ljubljani.

Zavoljo slabe letine lani odpovedano sadno razstavo je c. k. kmetijska družba letas vpervič napravila in ni veliko manjkalo, bi bili mogli tudi to odpovedati, zakaj letašno silno gorko poletje je naredilo, de je letas sadje večidel zgodej dozorélo in de je naglo gnjiti začélo. Po pravici smo se tedej mógli bati, de bi se ta perva razstava ne kaj obnesla; tode — čast in hvala rodoljubnim sadjorednikam, ki so nam za razstavo svojiga sadja poslali — ona se je za letašnjo letino in za pervo poskušnjo prav dobro skazala. Imena teh sadjorednikov bojo v zlatih bukvah krajnske kmetijske družbe za vedne čase zapisane ostale, kér možje, ki tako za vsako deželo občnokoristno napravo v težkim začetku podpirajo, po pravici zaslužijo čast in hvalo cele domovine.

De je pa sadjoreja za krajnsko deželo silno koristna reč, kdo more to tajiti? Lepo dobro sadje nam k živežu pomaga, nam veliko dobička prinese, nam premoženje povikša in nas v hudi letini lakote varje, so rêkli gosp. Pirc in to rečemo tudi mi. Le poprajšajte Dolence, koliko so jim letas češplje vergle, ki so jih tolikanj v Terst prodali — in slišali boste odgovor, ki poterdi resnico naših besed. Kakoršna je s češpljami, taka je tudi z drugim sadjem, ali naj ga kmetovavec pelje na terg, ali naj ga domá vžije sroviga ali kuhaniga, ali naj môšt iz njega nareja — vselej mu veliko odrine. Še ložeje in po vikši ceni se bo pa sadje spečalo, kadar bo železna cesta v našo deželo dokončana. Kakor že zdej Kerške rake iz Dolenskiga vozijo na Dunaj, kjer jih po lepi ceni prodajajo, tako se bo godílo tudi z žlahtnim sadjem. Memo gredé hočemo bravcam povedati, de smo v nekterih Dunajskih bolj imenitnih kerčmah (oštarijah) na listih, na kterih so posamesne jedí na ponudbo zaznamvane, tudi krajnske rake „Krainische Krebsen“ zapisane brali. In gotova je, de že zdaj Dunajčanje lepši krajnske rake jedó, kakor mi.

De bomo pa mogli sadje po veči ceni prodajati, ga moramo požlahtiti. Žlahtno sadje je veliko bogastvo kmeta. Ravno v ta namen je kmetijska družba, ki se vseskozi za prid kmetijstva poganja, napravila letas razstavo domačiga sadja, ktero bo s pomočjo rodoljubnih prijatlov odsihmal vsako leto in sicer po dvakrat napravljala: eno za bolj zgodno ali poletnisko, drugo pa za bolj pôzno ali jesensko sadje.

Velik dobiček take razstave je očiten, kot beli dan. Pervič se bomo soznanili z vsimi plemeni domačiga sadja, de bomo saj zvedili, kakoršne plemena ali sorte sadja na Krajnskim rastejo, kar do zdej nihče ne vé. Domače rudarstvo, živalstvo in zelštvo poznamo po popisih in naberih gospoda Haketa, gosp. Freyerja, gosp. F. Šmidta in gosp. Fleišmana; — domačiga sadja pa ne poznamo. Ali je to prav? Iz tega namena se pa tudi očitno kaže, de v sadno razstavo ne gredo samo žlahtne plemena, ampak vsaktero sadje, ki na Krajnskim raste, in de se motijo tisti kmetovavci, ki so mislili, de ne smejo bolj navadniga sadja poslati v razstavo.

Druga dobrota sadne razstave je, de bomo zvedili, kje de nar lepši sadje raste, kteri sadjorednikí de imajo nar žlahtniši plemena. Ali ni to velika dobrota za vsaciga sadjorednika, de zvé, od kod zamore žlahtnih cepičev taciga sadja dobiti, ki mu je pri ogledu sadne razstave nar bolj dopadlo! Ali ni to nar ložeji pot, žlahtniga sadja pridobiti si, in domačo sadjorejo sploh povzdigniti? Vsak sadjorednik, ki je svoje sadje v razstavo na ogled dal, bo gotovo z veseljem nekoliko cepičev tistimu podaril, ki ga bo za nje prosil. In kdo bi si ne želel cepičev posebno žlahtnih jabelk, ki so jih letas visokorodni grof Blagaj iz Polhoviga Gradca, gosp. fajmošter Rêš ravno od ondot, žlahtna gospá Vestovka iz Šenpetra poleg Krajnja, gosp. Šmidt iz Šiške, gosp. fajmošter Uršič iz Kamnegorice, Grega Sedušak iz Tujinc, kmetijska družba iz svojiga verta, in še več druzih sadjorednikov, ki so svoje sadje v letašnjo razstavo dali in ktere bomo posamesno v nasledbi tega sostavka s pohvalo imenovali? Kdo bi ne želel posebno žlahtnih hrušk, ktere smo od stariga gospoda Seuniga, gosp. grofa Blagaja, žlahtne gospé Vestovka, gosp. F. Greselna, gosp. Hudovernika in od še več druzih v razstavi vidili? Že iz samiga tega namena zasluži sadna razstava, de jo vsak pravi domorodec z gorečo ljubeznijo objame in podpira, kolikor mu je moč.

Tretji namen sadne razstave je slovenske imena zvediti, ktere so vsakterimu sadju v raznih krajih navadne. De nam je tudi ta vednost silno potrebna, smo se pri ti razstavi živo prepričali, kér smo vidili, de je bilo veliko sadja napčno imenovaniga in de eden izmed nar pridniših kmetov, ki ima veliko žlahtniga sadja in se prav pridno s sadjorejo pečá, več kot polovice svojiga sadja ni vedil imenovati. Vidili smo, de imamo na Krajnskim veliko plemen tistih jabelk, ki se po nemško sploh „Reinette“ imenujejo, razun tega poglavitniga imena pa v nemškim jeziku še druge perimke imajo, de se zamore boljši sorta ločiti od manj žlahtne. Krajnci imenujejo imenovane jabelka sploh le „kosmače“, brez de bi vedili eniga plemena od druziga po imenu ločiti. Ali bi ne bilo prav, de bi iz vsih krajev krajnske dežele sadje in iména v razstavo dobivali? Morobiti bomo po ti poti vunder kake razločne imena zvedili, kterih dozdej še ne vémo. Ali bi ne bilo prav, de bi se potem v novim ime-

---

kostí v truplu sostavljene, kako meso in žile po njem ležé, kako se ta lega spremenuje v ravnim ali sključenim stanu človeka, le taki podobár — pravimo — je umetnik imenovati. Kdor se tega učil ni, ostane vse svoje žive dni mojsterskaza, kakoršnih je po Slovenskim silno veliko. To spričujejo njih dela, kakoršnih po potih, pa še clo po naših cerkvah vidimo. Pridemo v cerkev in zagledamo podobo Kristusovo ali kakšniga svetnika, od taciga mojstra izdelano, smejati in jeziti se moramo, namesto de bi molili. Slovenci! ali ne zasluži naš izveličar, kteriga molimo, in svetniki, ktere častimo, de bi saj v spodobni podobi pred nami stali? Mojsterskih dél ne more vsaka cerkev imeti, to je res — ali tacih figúr tudi nesmemo terpeti.

Vredništvo.

*) Kje si slovenski umétnik, de izdeluješ iz lepiga kamna ali pripravniga lesa z umetalnim dlétam Andreje in Herbarte Turjaške, Valvazorje, Dolinarje, Vodnike, Kopitarje in sto druzih?

novanji tacih plemen med seboj zastopili in razločne sorte tudi razločno imenovali?

Zdej pa še eno, dragi kmetovavci! Ali taka razstava ni nar lepši in nar pripravniši terg imenovati, po kterim se sadjorejic in njegovo žlahtno sadje po celi deželi nar ložeje razglasi in takim sadjorednikam, ki se s prodajo sadja pečajo, tudi nar ložeje kupcov privabi in nakloni? Dostikrat jim ne bo treba žlahtniga sadja na terg nositi: naročila bojo dobivali clo iz daljnih krajev in prav lahko svoje pridelke spečali.

Letašnja sadna razstava je bila za ogled namerjena le za 7 dni; kér se je pa vsaki dan toliko ogledovavcov iz vsih stanov k nji drenjalo, posébno pa ob nedeljah, smo jo mogli odperto imeti skozi 11 dni, akoravno je sadje že zlo gnjiti začelo. Vsaki dan je prišlo sploh nar manj po 100 ogledovavcov; prihodnje leto jih bo pa še več, kér se je ta razstava zdej še le prav razglasila in prihodnjim razstavam dobro ime naklonila.

(Dalje sledi.)

Avstrijansko vojništvo.

Kér je ravno sedaj čas vojaških nabér (rekrutiring), bo morde bravcam všeč slišati, koliko vojakov imajo naš Cesar. Letašnji vojaški imenik popiše število avstrijanske vojne (armade) takole:

Avstrijanska vojna obstojí navadno iz 58 pešnih in 17 graničarskih regimentov, iz 20 bataljonov granatirjev, 96 kompanij strelcov ali jagrov in 6 bataljonov posádnih vojakov (Garnizon), kterih skupno število ob mirnih časih je 287,000 mož; razun teh je še 37 regimentov konjikov z 42,900 možmí; 5 regimentov topnikov (Feld-Artillerie), 12 kompanij lumbardirjev in ognjevnikov (Bombardier- und Feuerwerkercorps) z merništvam vred 42,000 mož; potem pride še 14,500 mož druzih vojaških zborov.

Cela cesarska vojna (armada) znese tedej skupej v mirnih časih okoli 369,000 mož, ktera ima pa zdej le okoli 250,000 mož. Ob času vojske pa se povzdigne cesarska vojna blizo do 800,000 mož, kér Cesar pokličejo 70 regimentov brambovcov in več drugih bataljonov skupej.

Razun imenovane vojne imajo Cesar še okoli 15,000 tacih mož v svoji službi, ki ne gredó v vojsko, in ti so Njih lastna straža (Leibgarde), deželni stražniki (Gensdarmes) in mestni stražniki ali policaji.

Urno, kaj je noviga?

(Nov planêt). Število nebnih stvarí je zopet veči. Neki Francoz je najdel na nebu dosihmal še neznano premikavno zvezdo ali planét, ki se kakor naša zemlja okoli sonca suče in od njega svitlobo in gorkoto dobiva.

(Pavola namesto smodníka ali pulfra). Nekdo je znajdel navadni pavoli grozno moč smodnika dati. Ko smo to novico pervič slišali, smo se posmejali in mislili: ta je pa spet bôsa. Pa ni. Uni dan smo sami pavolo v rokah imeli, ki se da zasmoditi kakor smodník. Navadna pavola, v nar hujši solitarjevi kislini namočena, potem pa z vodó dobro sprana in posušêna, je smodniku v svoji môči popolnama enaka. Kmalo bomo tedej s pavolo namest pulfra streljali!

(Tudi češplje letas v drugič cvetó). Iz Podzemlja na Dolenskim nam gosp. fajmošter pišejo, de je več češpeljevih drevés začelo v drugi polovici Kimovca cveteti; dve drevesi ste v njih vertu zdaj popolnama zeleni, kakor na spomlad; dve ste pa v nar lepšim cvetji.

(Grozna nesreča na Goriškim) se je na Šoči (Izonco) pripetila 18. dan tega mesca. Cela ladja, na kteri je bila ena kompanija strelcov (jagrov) in še več drugih ljudí se je potopila; le malo jih je živih iz vode prišlo.

(Tergatva v Ipavi) se je sicer letas na obilnosti pridelka le po srednji meri obnesla; pridelano vino bo pa bojè še boljši od 1834. leta. Grozdje je skozi in skozi popolnama dozorelo in takrat, ko je drugod zlo deževalo, je pri nas nar lepši vreme bilo.

Oznanilo c. k. deželniga poglavarstva.

V 126. 127. in 128. listu Ljubljanskih nemških Novic je naše c. k. deželno poglavarstvo naslednji Cesarski ukaz na znanje dalo:

Presvitli Cesar so po prečastnim sklepu od 18. Maliga travna tega leta ukazali, de se imajo zemeljni ali gruntni davki na Krajnskim in v Blaški kresíi na Koroškim za prihodnje leto 1847 po storjeni razsodbi cesarskiga zemljomerstva oznaniti in po ti razsodbi od sleherniga posestnika odrajtovati. Na celo Krajnsko deželo pride tedej za prihodnje leto 682,475 gold. in 15 krajc. zemeljniga ali gruntniga davka; na Blaško kresijo pa 161,718 gold. 47 krajc. in trije vinarji srebra.

Hišni davki se imajo tudi prihodnje leto po dosedanjih postavah in sicer ravno tako, kakor v leti 1846 odrajtovati.

Kolikor je cesarskiga davka vsakterimu posestniku plačati odločeno, toliko ga mora odrajtati brez ozira na druge štibre, ki jih ima posestnik še sicer plačovati.

Tlaka, desetina in vsi drugi gosposkini davki ostanejo pri starim, in se morajo kakor dosihmal tudi za naprej brez vpornosti in na tanjko odrajtovati; pa tudi to ima pri starim ostati, de imajo gosposke svojim podložnikam tudi prihodnjič od vsih tukaj imenovanih davkov, od desetine i. t. d. peti del (tal) odpisati.

V Ljubljani 2. Kozoperska 1846.

Jožef baron Weingarten,
deželni poglavar.

Karl grof Welsperg Raitenau in Primör,
c. k. poglavarjev namestnik.

Dr. Simon Ladinig,
c. k. poglavarski svetovavec.

Današnjimu listu je perdjana 23. doklada. in pa od c. k. ilirskiga deželniga poglavarstva ravno zdej na svitlo dano podučenje, kako krompir ali korún gnjilobe obvarovati, in kakó z gnjilim krompirjem ravnati.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 24. Kozoperska.		V Krajnju 19. Kozoperska.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	25	2	25
1 » » banaške	2	30	2	42
1 » Turšice	1	30	1	33
1 » Soršice	—	—	1	50
1 » Rèži	—	—	1	34
1 » Ječmena	1	13	1	10
1 » Prosa	1	9	1	10
1 » Ajde	1	13	1	6
1 » Ovsa	—	52	—	52

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik* v *Ljubljani.*